

Άρθρο 11

Επισήμανση, παρουσίαση τροφίμων⁽¹⁾⁽⁸⁾

1. α) Το άρθρο αυτό αφορά στην επισήμανση, παρουσίαση και διαφήμιση των τροφίμων που προορίζονται να διατεθούν ως έχουν στον τελικό καταναλωτή.
Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται επίσης και στα τρόφιμα που προορίζονται να παραδοθούν σε εστιατόρια, νοσοκομεία, κυλικεία και άλλες παρόμοιες μονάδες ομαδικής εστίασης που θα καλούνται στο εξής «μονάδες ομαδικής εστίασης».⁽⁸⁾
 - β) Κατά την έννοια του άρθρου αυτού νοούνται ως:
 - i) Επισήμανση: Οι ενδείξεις, τα εμπορικά ή βιομηχανικά σήματα, οι εικόνες ή τα σύμβολα που αναφέρονται σ' ένα τρόφιμο και εμφανίζονται πάνω σε κάθε συσκευασία, έγγραφο, πινακίδα, ετικέτα, δακτύλιο ή περιλαίμιο που συνοδεύουν το τρόφιμο αυτό.
 - ii) Προσυσκευασμένο τρόφιμο: η μονάδα πώλησης που προορίζεται να παρουσιαστεί όπως έχει στον τελικό καταναλωτή και στις μονάδες ομαδικής εστίασης και που αποτελείται από ένα τρόφιμο και τη συσκευασία, στην οποία έχει συσκευασθεί πριν από την προσφορά του προς πώληση, εφόσον η συσκευασία αυτή το καλύπτει ολικά ή μερικά, αλλά πάντα κατά τρόπο, ώστε το περιεχόμενο να μην μπορεί να τροποποιηθεί χωρίς να υποστεί και η συσκευασία άνοιγμα ή μεταβολή.⁽⁸⁾
 2. α) Η επισήμανση και ο τρόπος που γίνεται αυτή δεν πρέπει:
 - i) Να είναι τέτοιας φύσης που να οδηγούν σε πλάνη τον καταναλωτή, ιδιαίτερα:
 - Όσον αφορά τα χαρακτηριστικά του τροφίμου και ιδίως τη φύση, την ταυτότητα, τις ιδιότητες, τη σύνθεση, την ποσότητα, τη διατηρησιμότητα, τον τόπο παραγωγής ή προέλευσης, τον τρόπο παρασκευής ή λήψης.
 - Να αποδίδουν στο τρόφιμο δράση ή ιδιότητες που δεν έχει.
 - Να παρουσιάζουν ότι ένα τρόφιμο έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά ενώ αυτά τα ίδια χαρακτηριστικά έχουν όλα τα παρόμοια τρόφιμα.
 - ii) Να αποδίδουν στο τρόφιμο ιδιότητες πρόληψης, αγωγής ή θεραπείας ασθενειών ή να τις υπονοούν, με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων που εφαρμόζονται για τα φυσικά μεταλλικά νερά και τα τρόφιμα που προορίζονται για ειδική διατροφή.⁽⁸⁾
 - β) Οι απαγορεύσεις ή περιορισμοί που προβλέπονται στο προηγούμενο εδάφιο (α) εφαρμόζονται επίσης και στην παρουσίαση των τροφίμων και ιδιαίτερα στο σχήμα ή στη μορφή που τους έχει δοθεί, στη συσκευασία, στο χρησιμοποιούμενο υλικό συσκευασίας, στον τρόπο που διατίθενται καθώς και στο χώρο που εκτίθενται και στη διαφήμιση.
 - γ) Οι φράσεις «χωρίς χρώματα», «χωρίς συντηρητικά» ή ενδείξεις ισοδύναμες προς αυτές μπορούν να αναγράφονται επί της συσκευασίας των τροφίμων αποκλειστικά και μόνο στις περιπτώσεις που τα τρόφιμα πραγματικά δεν περιέχουν τέτοιες ουσίες, απ' όπου κι αν αυτές προέρχονται, (πρώτες ύλες, παραγωγική διαδικασία, βιομηχανική κατεργασία, σκόπιμη προσθήκη, υπολείμματα).⁽⁶⁾⁽¹⁴⁾
3. α) Οι ενδείξεις που περιλαμβάνονται υποχρεωτικά στην επισήμανση των τροφίμων, με τους όρους και με την επιφύλαξη των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο εδ. γ) της παρ. αυτής και στις παραγράφους 4 έως 13 είναι:
 - i) Η ονομασία πώλησης.
 - ii) Ο κατάλογος των συστατικών.
Η ποσότητα ορισμένων συστατικών ή κατηγοριών συστατικών σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 6.⁽¹⁴⁾
 - iii) Η καθαρή ποσότητα, για τα προσυσκευασμένα τρόφιμα.
 - iv) Η χρονολογία ελάχιστης διατηρησιμότητας και στην περίπτωση τροφίμων που είναι ευαλωίωτα από μικροβιολογική άποψη, η τελική χρονολογία ανάλωσης.⁽⁸⁾⁽⁷⁾
 - v) Οι ιδιαίτερες συνθήκες συντήρησης και χρήσης.

- vi) Το όνομα ή η εμπορική επωνυμία και η διεύθυνση του παρασκευαστή ή του συσκευαστή ή ενός πωλητή εγκατεστημένου σε κράτος μέλος της ΕΟΚ.
 - vii) Ο τόπος παραγωγής ή προέλευσης στην περίπτωση που η παράλειψη μπορεί να οδηγήσει σε πλάνη τον καταναλωτή ως προς τον πραγματικό τόπο παραγωγής ή προέλευσης του τροφίμου.
 - viii) Οδηγίες χρήσης στην περίπτωση που η παράλειψή τους δεν επιτρέπει τη σωστή χρήση του τροφίμου.
 - ix) Για τα ποτά με περιεκτικότητα σε αιθυλική αλκοόλη μεγαλύτερη από 1,2% κατ' όγκο, η αναγραφή του κτηθέντος κατ' όγκο αλκοολικού τίτλου.⁽⁴⁾
- β) Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν επηρεάζουν άλλες ακριβέστερες ή γενικότερες σχετικές με τη Μετρολογία.
- γ) Διατάξεις που εφαρμόζονται για καθορισμένα τρόφιμα και όχι για όλα μπορεί να προβλέπουν και άλλες υποχρεωτικές ενδείξεις πέρα από αυτές των εδαφίων (α) και (β) της παρούσης παραγράφου.
4. α) Η ονομασία πώλησης ενός τροφίμου είναι η ονομασία που προβλέπεται από τις διατάξεις που ισχύουν στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα για το τρόφιμο αυτό.⁽¹⁴⁾
- i) Ελλείψει διατάξεων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η ονομασία πώλησης είναι η ονομασία που προβλέπεται από τις νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις που ισχύουν στο κράτος μέλος στο οποίο πραγματοποιείται η πώληση στον τελικό καταναλωτή ή στις μονάδες ομαδικής εστίασης.
Ελλείψει αυτών, η ονομασία πώλησης συνίσταται στην καθιερωμένη ονομασία που χρησιμοποιείται στο κράτος μέλος στο οποίο πραγματοποιείται η πώληση στον τελικό καταναλωτή ή στις μονάδες ομαδικής εστίασης ή σε μία περιγραφή του τροφίμου και, εφόσον είναι αναγκαίο, της χρήσης του, διατυπωμένης με επαρκή ακρίβεια ώστε να μπορεί ο αγοραστής να αντιλαμβάνεται την πραγματική φύση του προϊόντος και να το διακρίνει από άλλα με τα οποία θα ήταν δυνατόν να το συγχέει.
 - ii) Επιτρέπεται επίσης να χρησιμοποιείται, στο κράτος μέλος εμπορίας, η ονομασία πώλησης με την οποία ένα προϊόν νομίμως παρασκευάζεται και διατίθενται στο εμπόριο από το κράτος μέλος παραγωγής.
Ωστόσο, εφόσον η εφαρμογή των άλλων διατάξεων αυτού του άρθρου, ιδίως των προβλεπομένων στην παράγραφο 3 δεν είναι τέτοιας φύσεως ώστε να επιτρέπει στους καταναλωτές του κράτους μέλους εμπορίας να γνωρίζουν την πραγματική φύση του τροφίμου και να το διακρίνουν από τα τρόφιμα με τα οποία θα μπορούσε να το συγχέει, η ονομασία πώλησης συνοδεύεται από άλλες περιγραφικές πληροφορίες οι οποίες αναγράφονται δίπλα σε αυτήν.
 - iii) Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η ονομασία πώλησης του κράτους μέλους παραγωγής δεν χρησιμοποιείται στο κράτος μέλος εμπορίας όταν το τρόφιμο που φέρει αυτή την ονομασία απέχει, ως προς τη σύνθεση ή την παρασκευή του, από το τρόφιμο που είναι γνωστό υπό την ονομασία αυτή, ώστε οι διατάξεις του στοιχείου (ii) δεν είναι επαρκείς για να εξασφαλίζεται η ορθή ενημέρωση των καταναλωτών στο κράτος μέλος εμπορίας.
- β) Η ονομασία πώλησης δεν μπορεί να υποκατασταθεί από εμπορικό ή βιομηχανικό σήμα ή από εμπορική ονομασία.
- γ) Η ονομασία πώλησης πρέπει να περιλαμβάνει ή να συνοδεύεται από ένδειξη της φυσικής κατάστασης του τροφίμου ή της ειδικής επεξεργασίας που έχει υποστεί (π.χ. σε σκόνη, λυοφιλωμένο, καταψυγμένο, συμπυκνωμένο, καπνιστό), στην περίπτωση που παράλειψη της ένδειξης αυτής θα μπορούσε να προκαλέσει σύγχυση στον αγοραστή.
Σε όλα τα τρόφιμα που έχουν υποστεί επεξεργασία με ιονίζουσα ακτινοβολία, αν και εφόσον αυτή επιτρέπεται, πρέπει να αναγράφεται η φράση «επεξεργασμένο με ιονίζουσα ακτινοβολία» ή «ακτινοβολημένο».⁽⁸⁾

5. α) Η αναγραφή των συστατικών πρέπει να γίνεται σύμφωνα με την παράγραφο αυτή και τα παραρτήματα 1, 2, 3, 3Α και 4.⁽²⁰⁾
- β) Αναγραφή των συστατικών δεν απαιτείται:
- i) στα νωπά φρούτα ή λαχανικά, που δεν έχουν αποφλοιωθεί, κοπεί ή υποστεί παρόμοια επεξεργασία. Σ' αυτά περιλαμβάνονται και οι πατάτες,
 - ii) στα αεριούχα νερά που η ονομασία τους φανερώνει το χαρακτηριστικό αυτό,
 - iii) στο ξύδι ζύμωσης που προέρχεται αποκλειστικά από ένα μόνο βασικό προϊόν και εφόσον δεν έχουν προστεθεί άλλα συστατικά,
 - iv) – στα τυριά,
 - στο βούτυρο,
 - στα είδη γάλακτος και αφρογάλακτος που έχουν υποστεί ζύμωση, εφ' όσον έχουν προστεθεί συστατικά προερχόμενα μόνο από γάλα, ένζυμα και καλλιέργειες μικροοργανισμών που είναι αναγκαία για την παραγωγή τους. Επίσης δεν απαιτείται η αναγραφή του άλατος του αναγκαίου στη παραγωγή των τυριών με εξαίρεση των νωπών τυριών και των τετηγμένων.
 - v) στα προϊόντα που αποτελούνται από ένα μόνο συστατικό.⁽¹⁴⁾
 - υπό τον όρο ότι η ονομασία πώλησης ταυτίζεται με το όνομα του συστατικού, ή
 - υπό τον όρο ότι η ονομασία πώλησης επιτρέπει τον καθορισμό της φύσης του συστατικού χωρίς να υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης.
- β.1 Με την επιφύλαξη των κανόνων επισήμανσης σχετικά με τα ποτά με περιεκτικότητα σε οινόπνευμα μεγαλύτερη από 1,2% κατ' όγκο, οι οποίοι θεσπίζονται από το Συμβούλιο μετά από πρόταση της Επιτροπής, κάθε συστατικό από τα οριζόμενα στην πρώτη φράση του εδαφίου (γ) και τα απαριθμούμενα στο Παράρτημα 3Α, αναγράφεται στην επισήμανση οσάκις περιέχεται σε ποτό με περιεκτικότητα σε οινόπνευμα μεγαλύτερη από 1,2% κατ' όγκο.
- Η ένδειξη αυτή περιλαμβάνει τον όρο «περιέχει» συνοδευόμενο από την ονομασία του ή των οικείων συστατικών.
- Ωστόσο η ένδειξη αυτή δεν είναι απαραίτητη, όταν το συστατικό περιέχεται ήδη με την ειδική του ονομασία στον κατάλογο των συστατικών ή στην ονομασία πώλησης του ποτού.
- Εάν χρειάζεται, μπορούν να θεσπίζονται, σύμφωνα με τις ακόλουθες διαδικασίες, λεπτομερείς κανόνες όσον αφορά την παρουσίαση της ένδειξης που αναφέρεται ανωτέρω.
- i) Όσον αφορά τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 παρ. 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1493/1999 του Συμβουλίου, της 17^{ης} Μαΐου 1999, για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 75 του εν λόγω Κανονισμού.
 - ii) Όσον αφορά τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθμ. 1601/91 του Συμβουλίου της 10^{ης} Ιουνίου 1991, για τη θέσπιση των γενικών κανόνων σχετικά με τον ορισμό, το χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αρωματισμένων οίνων, των αρωματισμένων ποτών με βάση τον οίνο και των αρωματισμένων κοκτέιλ αμπελοοινικών προϊόντων, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 13 του εν λόγω κανονισμού.
 - iii) Όσον αφορά τα προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθμ. 1576/89 του Συμβουλίου, της 29^{ης} Μαΐου 1989, για τη θέσπιση των γενικών κανόνων σχετικά με τον ορισμό, το χαρακτηρισμό και την παρουσίαση των αλκοολούχων ποτών σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 14 του εν λόγω κανονισμού.
 - iv) Όσον αφορά τα άλλα προϊόντα, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 20 παρ. 2 της Οδηγίας 2000/13/ΕΚ.⁽²⁰⁾
- γ) Ως «συστατικό» νοείται κάθε ουσία, περιλαμβανομένων και των προσθέτων, που χρησιμοποιείται στην παραγωγή ή την παρασκευή ενός τροφίμου και συνεχίζει να υπάρχει στο τελικό προϊόν έστω και σε τροποποιημένη μορφή.

Όταν ένα συστατικό τροφίμου έχει παρασκευαστεί από περισσότερα συστατικά αυτά θεωρούνται συστατικά του τροφίμου.

Δεν θεωρούνται συστατικά:

- i) Οι ύλες που αποτελούν ένα συστατικό, που είχαν προσωρινά αφαιρεθεί κατά τη διαδικασία παρασκευής και έχουν επαναπροσθεθεί σε ποσότητα που δεν υπερβαίνει την αρχική.
 - ii) Τα πρόσθετα:
 - που η παρουσία τους σ' ένα τρόφιμο οφείλεται αποκλειστικά στο ότι περιείχοντο σ' ένα ή περισσότερα συστατικά του τροφίμου και με την επιφύλαξη ότι δεν θα εξυπηρετούν πλέον κανένα τεχνολογικό σκοπό στο τελικό προϊόν,
 - που χρησιμοποιούνται ως βοηθητικά μέσα της τεχνολογίας.
 - iii) Οι ουσίες που χρησιμοποιούνται στις αναγκαίες ποσότητες ως διαλύτες ή φορείς προσθέτων και αρωμάτων.
 - iv) Ουσίες οι οποίες δεν είναι πρόσθετα τροφίμων αλλά οι οποίες χρησιμοποιούνται με τον ίδιο τρόπο και για τον ίδιο σκοπό, όπως τα τεχνολογικά βοηθήματα και εξακολουθούν να υπάρχουν στο τελικό προϊόν, έστω και σε διαφορετική μορφή.⁽²⁰⁾
- δ) Ο κατάλογος των συστατικών περιλαμβάνει όλα τα συστατικά του τροφίμου κατά σειρά ελαττούμενης κατά βάρος περιεκτικότητας κατά τη στιγμή της χρησιμοποίησής τους στην παρασκευή του τροφίμου. Του καταλόγου προηγείται κατάλληλη ένδειξη που περιλαμβάνει τη λέξη «συστατικά».

Εν τούτοις:

- Το πρόσθετο νερό και τα πτητικά συστατικά αναγράφονται κατά σειρά περιεκτικότητας στο τελικό προϊόν. Το πρόσθετο νερό σ' ένα τρόφιμο προσδιορίζεται, αν αφαιρέσουμε από την ολική ποσότητα του τελικού προϊόντος την ολική ποσότητα των άλλων συστατικών που έχουν χρησιμοποιηθεί. Η ποσότητα αυτή μπορεί να μη λαμβάνεται υπόψη, αν δεν υπερβαίνει κατά βάρος το 5% του τελικού προϊόντος.
- Τα συστατικά που έχουν χρησιμοποιηθεί σε συμπυκνωμένη ή αφυδατωμένη μορφή και ανασυσταθεί κατά τη διάρκεια της παρασκευής μπορεί να αναγράφονται κατά σειρά περιεκτικότητας πριν από τη συμπύκνωση ή αφυδάτωσή τους.
- Στην περίπτωση συμπυκνωμένων ή αφυδατωμένων τροφίμων, στα οποία πρέπει να προστεθεί νερό τα συστατικά μπορεί να αναγράφονται κατά σειρά κατιούσας περιεκτικότητας στο ανασυσταθέν προϊόν, με την προϋπόθεση ότι ο κατάλογος των συστατικών θα συνοδεύεται από μία ένδειξη όπως, «συστατικά ανασυσταθέντος προϊόντος» ή «συστατικά προϊόντος έτοιμου προς κατανάλωση».
- Στην περίπτωση μιγμάτων φρούτων, λαχανικών ή μανιταριών, στα οποία κανένα δεν υπερτερεί σημαντικά κατά βάρος και τα οποία χρησιμοποιούνται σε αναλογίες που είναι πιθανόν να ποικίλουν, τα συστατικά αυτά μπορούν να κατατάσσονται σε ομάδες στον κατάλογο των συστατικών με την ένδειξη «φρούτα», «λαχανικά», ή «μανιτάρια» που ακολουθείται από τη φράση «σε ποικίλες αναλογίες» ακολουθούμενη αμέσως από κατάλογο των φρούτων, λαχανικών ή μανιταριών που υπάρχουν στο προϊόν. Στις περιπτώσεις αυτές το μείγμα περιλαμβάνεται στον κατάλογο συστατικών κατά σειρά ελαττούμενης κατά βάρος περιεκτικότητας κατά τη στιγμή της χρησιμοποίησής του στην παρασκευή του τροφίμου, με βάση το συνολικό βάρος των φρούτων, των λαχανικών ή των μανιταριών που υπάρχουν στο προϊόν.⁽²⁰⁾
- Στην περίπτωση μιγμάτων μπαχαρικών ή αρωματικών φυτών, στα οποία κανένα δεν υπερτερεί σημαντικά κατά βάρος, τα συστατικά αυτά μπορεί να αναγράφονται με οποιαδήποτε σειρά, με την προϋπόθεση ότι ο κατάλογος των συστατικών θα συνοδεύεται από ένδειξη όπως «σε ποικίλη αναλογία».
- Τα συστατικά που χρησιμοποιούνται σε ποσοστό μικρότερο από 2% στο τελικό προϊόν μπορούν να απαριθμούνται με διαφορετική σειρά μετά από τα άλλα συστατικά.⁽²⁰⁾

- Όταν συστατικά παρόμοια ή υποκαταστάσιμα μεταξύ τους ενδέχεται να χρησιμοποιούνται στην παρασκευή ή προετοιμασία ενός τροφίμου χωρίς να μεταβάλλεται η σύνθεση, η φύση ή η αντιληπτή αξία του και εφόσον συνιστούν ποσοστό μικρότερο από 2% του τελικού προϊόντος, μπορεί να αναγράφονται στον κατάλογο των συστατικών με τη φράση «περιέχει.....και/ή.....» στην περίπτωση κατά την οποία το ένα τουλάχιστον από τα δύο το πολύ συστατικά, περιέχεται στο τελικό προϊόν. Η διάταξη αυτή δεν ισχύει για τα πρόσθετα ή για τα συστατικά που απαριθμούνται στο Παράρτημα 3Α. ⁽²⁰⁾

Τα συστατικά αναφέρονται, με την ειδική ονομασία σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου.

Εν τούτοις

- Τα συστατικά που ανήκουν σε μία από τις κατηγορίες του Παραρτήματος I και είναι στοιχεία άλλου τροφίμου είναι δυνατόν να αναφέρονται μόνο με το όνομα της κατηγορίας αυτής.

Τροποποιήσεις στον κατάλογο των κατηγοριών που παρατίθεται στο παράρτημα I μπορούν να θεσπιστούν σύμφωνα με κοινοτική διαδικασία.

Ωστόσο η ονομασία «άμυλο» που περιλαμβάνεται στο παράρτημα 1 πρέπει να συμπληρώνεται πάντοτε με την ένδειξη της ειδικής φυτικής προέλευσής του, όταν το συστατικό αυτό ενδέχεται να περιέχει γλουτένη. ⁽¹⁴⁾

- Τα συστατικά που ανήκουν σε μία από τις κατηγορίες που απαριθμούνται στο παράρτημα II αναφέρονται υποχρεωτικά με το όνομα της κατηγορίας, ακολουθούμενο από το ειδικό τους όνομα ή τον αριθμό E.O.K. στην περίπτωση συστατικού που ανήκει σε πλείονες κατηγορίες, αναγράφεται εκείνη που αντιστοιχεί στην κύρια λειτουργία του μέσα στο συγκεκριμένο τρόφιμο.

Οι τροποποιήσεις που πρέπει να γίνουν στο προαναφερόμενο παράρτημα λόγω της εξέλιξης των επιστημονικών γνώσεων θεσπίζονται σύμφωνα με κοινοτική διαδικασία.

Ωστόσο, η ονομασία «τροποποιημένο άμυλο» που περιλαμβάνεται στο παράρτημα II πρέπει να συμπληρώνεται πάντοτε με την ένδειξη της ειδικής φυτικής προέλευσής του, όταν το συστατικό αυτό ενδέχεται να περιέχει γλουτένη. ⁽¹⁴⁾

- Οι αρωματικές ύλες αναγράφονται σύμφωνα με το Παράρτημα 3 του παρόντος άρθρου. ⁽¹¹⁾

ε) Για ορισμένα τρόφιμα είναι δυνατό να καθορισθεί ότι ένα ή περισσότερα συστατικά πρέπει να συνοδεύουν την ονομασία πώλησης.

στ) Στην περίπτωση ενός συστατικού που αποτελείται από περισσότερα συστατικά το σύνθετο συστατικό μπορεί να αναγράφεται στον κατάλογο των συστατικών με την ονομασία του, εφόσον αυτή προβλέπεται από τη νομοθεσία ή έχει καθιερωθεί από τη συνήθεια, κατά σειρά κατιούσας περιεκτικότητας, με την υποχρέωση να ακολουθείται αμέσως από τις ονομασίες των συστατικών του.

Η απαρίθμηση των συστατικών δεν είναι υποχρεωτική: ⁽²⁰⁾

- i) όταν η σύνθεση του σύνθετου συστατικού καθορίζεται στο πλαίσιο ισχύουσας κοινοτικής νομοθεσίας και εφόσον το σύνθετο συστατικό περιέχεται σε ποσοστό μικρότερο από 2% στο τελικό προϊόν. Η εξαίρεση αυτή δεν ισχύει για τα πρόσθετα, με την επιφύλαξη του εδαφίου γ, σημεία i, ii, iii, iv.
 - ii) για τα σύνθετα συστατικά που αποτελούνται από μείγματα μπαχαρικών ή/και αρωματικών φυτών τα οποία αποτελούν λιγότερο του 2% του τελικού προϊόντος. Η εξαίρεση αυτή δεν ισχύει για τα πρόσθετα, με την επιφύλαξη του εδαφίου γ, σημεία i, ii, iii, iv.
 - iii) όταν το σύνθετο συστατικό είναι τρόφιμο για το οποίο η κοινοτική νομοθεσία δεν απαιτεί κατάλογο συστατικών.
- ζ) Κατά παρέκκλιση του εδαφίου δ, η ένδειξη για το περιεχόμενο νερό δεν απαιτείται:
- i) Όταν το νερό χρησιμοποιήθηκε κατά τη διαδικασία παραγωγής αποκλειστικά για να επιτρέψει την ανασύσταση στην αρχική του μορφή ενός συστατικού που χρησιμοποιήθηκε σε συμπυκνωμένη ή αφυδατωμένη μορφή.
 - ii) Στην περίπτωση υγρού κάλυψης, που κανονικά δεν καταναλώνεται. ⁽⁸⁾

η) Παρά το εδάφιο β), το εδάφιο δ) τις τρεις τελευταίες παύλες και δεύτερο υπεδάφιο του εδαφίου στ), οποιοδήποτε συστατικό που χρησιμοποιείται στην παραγωγή τροφίμου και εξακολουθεί να υπάρχει στο τελικό προϊόν, έστω και σε διαφορετική μορφή και το οποίο απαριθμείται στο Παράρτημα 3Α ή προέρχεται από συστατικό που απαριθμείται στο Παράρτημα 3Α, πρέπει να περιλαμβάνεται στην ετικέτα με σαφή αναφορά στην ονομασία του συστατικού αυτού.

Η ένδειξη του συστατικού αυτού δεν απαιτείται, εάν η ονομασία πώλησης του τροφίμου αναφέρεται σαφώς στο συστατικό αυτό.

Παρά το εδάφιο γ), σημεία ii), iii) και iv) οποιαδήποτε ουσία που χρησιμοποιείται στην παραγωγή τροφίμου και εξακολουθεί να υπάρχει στο τελικό προϊόν, έστω και σε διαφορετική μορφή και η οποία προέρχεται από συστατικά που απαριθμούνται στο Παράρτημα 3Α, θεωρείται ως συστατικό και αναφέρεται στην ετικέτα, με σαφή αναφορά στην ονομασία του συστατικού από το οποίο προέρχεται.⁽²⁰⁾

θ) Ο κατάλογος του Παραρτήματος 3Α επανεξετάζεται τακτικά και, εάν χρειάζεται, επικαιροποιείται με βάση τις πλέον πρόσφατες επιστημονικές γνώσεις. Η πρώτη επανεξέταση πραγματοποιείται το αργότερο στις 25 Νοεμβρίου 2005.

Για την επικαιροποίηση ακολουθείται η διαδικασία που περιγράφεται στην παράγραφο 1 (στ) του άρθρου 1 της Οδ. 2003/89/ΕΚ.⁽²⁰⁾

6. α) Η ένδειξη της ποσότητας ενός συστατικού ή μιας κατηγορίας συστατικών που χρησιμοποιήθηκε στην παραγωγή ή παρασκευή ενός τροφίμου αναγράφεται σύμφωνα με αυτή την παράγραφο.⁽¹⁴⁾

β) Η ένδειξη που αναφέρεται στο εδάφιο (α) είναι υποχρεωτική:

i) όταν το εν λόγω συστατικό ή η κατηγορία συστατικών εμφανίζονται στην ονομασία πώλησης ή ο καταναλωτής τα συνδέει, γενικά, με την ονομασία πώλησης ή

ii) όταν το εν λόγω συστατικό ή η κατηγορία συστατικών διακρίνονται σαφώς στην επισήμανση, με λέξεις, εικόνες ή γραφική απεικόνιση.

Οι διατάξεις των παραπάνω σημείων (i) και (ii) αυτού του εδαφίου δεν εφαρμόζονται:⁽¹⁵⁾

(1) Σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η ένδειξη «περιέχει γλυκαντικές ουσίες» ή «περιέχει σάκχαρα και γλυκαντικές ουσίες» συνοδεύουν την ονομασία πώλησης του είδους διατροφής κατά τα προβλεπόμενα στο παράρτημα 4 αυτού του άρθρου.

(2) Όταν πρόκειται για ενδείξεις που αφορούν την προσθήκη βιταμινών και ανόργανων αλάτων, υπό τον όρο ότι οι ουσίες αυτές αποτελούν αντικείμενο διαθρεπτικής επισήμανσης.

iii) όταν το εν λόγω συστατικό ή η κατηγορία έχουν ουσιαστική σημασία για το χαρακτηρισμό ενός τροφίμου και για τη διάκρισή του από άλλα προϊόντα με τα οποία είναι δυνατό να συγχέεται λόγω της ονομασίας ή της εμφάνισής του ή

iv) στις περιπτώσεις που καθορίζονται με κοινοτική διαδικασία.⁽¹⁴⁾

γ) Το εδάφιο (β) δεν εφαρμόζεται:

i) σε συστατικό ή σε κατηγορία συστατικών:

— των οποίων το καθαρό στραγγισμένο βάρος δηλώνεται σύμφωνα με την παράγραφο 7 εδάφιο (δ),

— των οποίων η ποσότητα πρέπει ήδη να αναγράφεται στην επισήμανση δυνάμει κοινοτικών διατάξεων,

— που χρησιμοποιούνται σε μικρές ποσότητες για αρωματισμό,

— που, ενώ περιλαμβάνονται στην ονομασία πώλησης, δεν είναι καθοριστικά για την επιλογή του καταναλωτή στο κράτος μέλος εμπορίας, εφόσον η διακύμανση της ποσότητας δεν είναι ουσιώδης για το χαρακτηρισμό του τροφίμου ή τέτοιας φύσεως ώστε να το διακρίνει από άλλα παρόμοια προϊόντα. Σε περίπτωση αμφιβολίας θα αποφασίζεται, σύμφωνα με κοινοτική διαδικασία, εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παρούσα περίπτωση.

- ii) όταν ειδικές κοινοτικές διατάξεις ορίζουν επακριβώς την ποσότητα του συστατικού ή της κατηγορίας συστατικών, χωρίς να προβλέπεται η ένδειξη της στην επισήμανση,
 - iii) στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 5 εδάφιο (δ) τέταρτη και πέμπτη παύλα,
 - iv) στις περιπτώσεις που καθορίζονται με κοινοτική διαδικασία.⁽¹⁴⁾
- δ) Η αναγραφόμενη ποσότητα, εκφρασμένη ως ποσοστό, είναι η ποσότητα του ή των συστατικών κατά τη στιγμή της χρησιμοποίησής τους για την παρασκευή του τροφίμου. Ωστόσο, μέσω κοινοτικών διατάξεων, μπορούν να προβλέπονται παρεκκλίσεις από την αρχή αυτή για ορισμένα τρόφιμα. Οι διατάξεις αυτές θεσπίζονται με κοινοτική διαδικασία.⁽¹⁴⁾
- Κατά παρέκκλιση από την αρχή που διατυπώνεται στο εδάφιο αυτό, οι παρακάτω διατάξεις εφαρμόζονται για την ένδειξη των ποσοτήτων συστατικών.
- i) Σε ότι αφορά τα τρόφιμα που έχουν απωλέσει υγρασία κατόπιν θερμικής ή άλλης επεξεργασίας, οι αναγραφόμενες ποσότητες αντιστοιχούν στις ποσότητες των χρησιμοποιούμενων συστατικών αναγόμενες στο τελικό προϊόν.
Οι ποσότητες αυτές εκφράζονται ως εκατοστιαία αναλογία.
Ωστόσο, όταν η ποσότητα ενός συστατικού ή η αναγραφόμενη στην επισήμανση συνολική ποσότητα όλων των συστατικών υπερβαίνει το 100% η εκατοστιαία αναλογία αντικαθίσταται από την ένδειξη του βάρους του ή των χρησιμοποιηθέντων συστατικών για την παρασκευή 100g τελικού προϊόντος.
 - ii) Οι ποσότητες των πτητικών συστατικών αναγράφονται κατά σειρά βάρους στο τελικό προϊόν.
Οι ποσότητες των συστατικών που χρησιμοποιούνται σε συμπυκνωμένη ή αφυδατωμένη μορφή και που ανασυστώνται κατά την παραγωγή είναι δυνατόν να αναγράφονται κατά σειρά βάρους πριν από τη συμπύκνωση ή την αφυδάτωση.
Όταν πρόκειται για συμπυκνωμένα ή αφυδατωμένα τρόφιμα στα οποία πρέπει να προστεθεί νερό, οι αναγραφόμενες ποσότητες των συστατικών είναι δυνατόν να αναγράφονται κατά σειρά βάρους στο ανασυσταθέν προϊόν.⁽¹⁵⁾
- ε) Η ένδειξη που αναφέρεται στο εδάφιο (α), περιλαμβάνεται είτε στην ονομασία πώλησης του τροφίμου είτε ακριβώς δίπλα στην ονομασία αυτή, είτε στον κατάλογο των συστατικών σε συνδυασμό με το σχετικό συστατικό ή τη σχετική κατηγορία συστατικών.⁽¹⁴⁾
- στ) Η παράγραφος εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των κοινοτικών κανόνων σχετικά με την επισήμανση των τροφίμων σε ότι αφορά τις θρεπτικές τους ιδιότητες.⁽¹⁴⁾
7. α) Η καθαρή ποσότητα των προσυσκευασμένων τροφίμων εκφράζεται:
- i) σε μονάδες όγκου για τα υγρά,
 - ii) σε μονάδες μάζας για τα υπόλοιπα προϊόντα,
χρησιμοποιώντας κατά περίπτωση το λίτρο, εκατόλιτρο, χιλιοστόλιτρο ή το χιλιόγραμμο και το γραμμάριο.
- β) i) Όταν προβλέπεται η αναγραφή της ποσότητας με ορισμένο τύπο (π.χ. ονομαστική, ελάχιστη, μέση ποσότητα) η ένδειξη αυτή είναι η καθαρή ποσότητα περιεχομένου σύμφωνα με την έννοια του άρθρου αυτού.
- ii) Όταν μία προσυσκευασία αποτελείται από δύο ή περισσότερες αυτοτελείς προσυσκευασίες, που περιέχουν την ίδια ποσότητα του ίδιου προϊόντος, η ένδειξη της καθαρής ποσότητας δίνεται με αναγραφή της καθαρής ποσότητας κάθε αυτοτελούς συσκευασίας και του ολικού αριθμού τους. Οι ενδείξεις αυτές δεν είναι υποχρεωτικές, όταν είναι δυνατό να φαίνεται καθαρά και να μετριέται εύκολα απ' έξω ο συνολικός αριθμός των αυτοτελών συσκευασιών και όταν μία τουλάχιστον ένδειξη της καθαρής ποσότητας, που περιέχεται σε κάθε αυτοτελή συσκευασία, φαίνεται καθαρά απ' έξω.
- iii) Όταν μία προσυσκευασία αποτελείται από δύο ή περισσότερες αυτοτελείς συσκευασίες που δεν θεωρούνται μονάδες πώλησης, η ένδειξη της καθαρής ποσότητας δίνεται με αναγραφή της ολικής καθαρής ποσότητας και του ολικού αριθμού των αυτοτελών συσκευασιών.

- γ) Στην περίπτωση τροφίμων που συνήθως πωλούνται με το κομμάτι, η ένδειξη της καθαρής ποσότητας δεν είναι υποχρεωτική μόνον εφόσον ο αριθμός των κομματιών φαίνεται καθαρά και μετριέται εύκολα απ' έξω ή εφόσον αναγράφεται στην επισήμανση.
- δ) Όταν στερεό τρόφιμο διατίθεται εμβαπτισμένο μέσα σε υγρό κάλυψης, στην επισήμανση αναγράφεται και το καθαρό βάρος του στραγγισμένου τροφίμου. Υγρό κάλυψης, κατά την έννοια της παραγράφου αυτής, είναι καθένα από τα κατωτέρω προϊόντα ενδεχομένως σε μίγμα μεταξύ τους ή και σε καταψυγμένη ή υπερκαταψυγμένη κατάσταση, εφόσον το υγρό δεν αποτελεί παρά απλή προσθήκη σε σχέση με τα βασικά στοιχεία του παρασκευάσματος αυτού και δεν αποτελεί, συνεπώς, αποφασιστικό στοιχείο για την αγορά του: νερό, υδατικά διαλύματα αλάτων, άλμη, υδατικά διαλύματα βρώσιμων οξέων, ξύδι, υδατικά διαλύματα σακχάρων, υδατικά διαλύματα άλλων γλυκαντικών ουσιών ή υλών, χυμοί φρούτων ή λαχανικών στην περίπτωση φρούτων ή λαχανικών.⁽⁸⁾
- ε) Στις περιπτώσεις που ο Κώδικας Τροφίμων ή σχετικές Αγορανομικές Διατάξεις ορίζουν επακριβώς τους επιτρεπόμενους τύπους συσκευασίας, όσον αφορά στα πολλαπλάσια του γραμμαρίου ή του χιλιογράμμου, τυχόν διατιθέμενο στην κατανάλωση τρόφιμο (κατόπιν σχετικής έγκρισης) σε συσκευασία που περιέχει ποσότητα διαφορετική από εκείνη των τυποποιημένων (τρόφιμα συσκευαζόμενα προς εξαγωγή ή εισαγόμενα εκ εξωτερικού) πρέπει να εκτίθεται και να προσφέρεται γενικά στον καταναλωτή κατά τρόπο που εξασφαλίζει σε αυτόν τη δυνατότητα σύγκρισης των τιμών προς εκείνες ομοειδών τροφίμων που προσφέρονται σε τυποποιημένες συσκευασίες (π.χ. με κατάλληλη πινακίδα που έχει αναρτηθεί στο αντίστοιχο σημείο και δείχνει το καθαρό βάρος κάθε συσκευασίας σε γραμμάρια ή χιλιόγραμμα και την ανά χιλιόγραμμο τιμή του τροφίμου ή με οποιοδήποτε άλλο τρόπο).
- στ) Η ένδειξη της καθαρής ποσότητας δεν είναι υποχρεωτική για τα τρόφιμα:
- i) τα οποία υπόκεινται σε σημαντικές απώλειες του όγκου ή της μάζας τους και πωλούνται με το κομμάτι ή ζυγίζονται παρουσία του αγοραστή.
 - ii) των οποίων η καθαρή ποσότητα είναι μικρότερη από 5 γραμμάρια ή 5 χιλιοστόλιτρα. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση μπαχαρικών και αρωματικών φυτών.
8. α) Χρονολογία ελάχιστης διατηρησιμότητας τροφίμου είναι η χρονολογία, μέχρι την οποία το τρόφιμο αυτό διατηρεί τις ιδιαίτερες ιδιότητές του σε ενδεδειγμένες συνθήκες συντήρησης. Η χρονολογία αυτή αναγράφεται σύμφωνα με την παράγραφο αυτή.
- β) Η χρονολογία ελάχιστης διατηρησιμότητας αναγράφεται
- i) «ανάλωση κατά προτίμηση πριν από...» εφόσον περιλαμβάνεται η ημερομηνία.
 - ii) «ανάλωση κατά προτίμηση πριν από το τέλος...» σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση.
- Για μερικά ευαλλοιώτα από μικροβιολογική άποψη τρόφιμα, τα οποία για το λόγο αυτό ενδέχεται ύστερα από σύντομο χρονικό διάστημα να αποτελέσουν άμεσο κίνδυνο για την ανθρώπινη υγεία, η χρονολογία ελάχιστης διατηρησιμότητας αντικαθίσταται από την ημερομηνία μέχρι την οποία επιτρέπεται η ανάλωση. Στις περιπτώσεις αυτές πρέπει να αναγράφεται η φράση «ανάλωση μέχρι...», ακολουθούμενη από περιγραφή των συνθηκών διατήρησης οι οποίες πρέπει να τηρηθούν.⁽⁸⁾
- γ) Οι ενδείξεις που προβλέπονται στο προηγούμενο εδάφιο συνοδεύονται:
- i) είτε από την ίδια χρονολογία,
 - ii) είτε από ένδειξη του σημείου, όπου η χρονολογία αυτή αναγράφεται.
- Σε περίπτωση ανάγκης, οι ενδείξεις αυτές συμπληρώνονται με αναγραφή των συνθηκών διατήρησης, των οποίων η τήρηση εξασφαλίζει την αναγραφόμενη διατηρησιμότητα.
- δ) Η χρονολογία αποτελείται από την ένδειξη, ευκρινώς και με τη σειρά, της ημέρας, του μήνα και του έτους.
- Εν τούτοις για τρόφιμα:
- i) Με διατηρησιμότητα μικρότερη από τρεις μήνες αρκεί η αναγραφή της ημέρας και του μήνα.

- ii) με διατηρησιμότητα μεγαλύτερη από τρεις μήνες αλλά όχι μεγαλύτερη από δεκαοκτώ μήνες αρκεί η αναγραφή του μήνα και του έτους.
- iii) με διατηρησιμότητα μεγαλύτερη από δέκα οκτώ μήνες αρκεί η αναγραφή του έτους.
- ε) Με την επιφύλαξη των διατάξεων των σχετικών με άλλες ενδείξεις χρονολογίας, η ένδειξη χρονολογίας ελάχιστης διατηρησιμότητας δεν απαιτείται για τα ακόλουθα προϊόντα:
 - i) Νωπά φρούτα και λαχανικά, στα οποία περιλαμβάνονται και οι πατάτες, τα οποία δεν έχουν αποφλοιωθεί, κοπεί ή υποστεί άλλες παρόμοιες επεξεργασίες.
 - ii) Η παρέκκλιση αυτή δεν εφαρμόζεται στους βλαστώντες σπόρους και στα παρόμοια προϊόντα όπως τα φύτρα ψυχανθών.
 - iii) Κρασιά, ηδύποτα από ζύμωση (VINS DE LIQUEURS), αφρώδη κρασιά, αρωματισμένα κρασιά και παρόμοια προϊόντα που προέρχονται από διάφορα φρούτα εκτός από το σταφύλι, καθώς και για τα ποτά των κωδικών Συνδυασμένης Ονοματολογίας (Σ.Ο.) 22060091, 22060093 και 22060099 που παράγονται από σταφύλι ή γλεύκος σταφυλιού.
 - iv) Ποτά με περιεκτικότητα σε αλκοόλη κατ' όγκο 10% και πάνω.
 - v) Μή αλκοολούχα αναψυκτικά, χυμοί φρούτων, νέκταρ φρούτων και τα αλκοολούχα ποτά που είναι συσκευασμένα σε περιέκτες χωρητικότητας άνω των 5 λίτρων και τα οποία πρόκειται να διατεθούν σε μονάδες ομαδικής εστίασης.
 - vi) Προϊόντα αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής που από τη φύση τους καταναλώνονται, συνήθως μέσα σε εικοσιτέσσερις ώρες από την παρασκευή τους.
 - vii) Ξύδια.
 - viii) Μαγειρικό αλάτι, εξαιρουμένου του αλατιού στο οποίο έχει προστεθεί ιωδιούχο κάλι είτε πρόκειται για καθαρισμένο αλάτι (άρθρο 38 παράγραφος 3γ) είτε για ιωδιούχο αλάτι (άρθρο 38 παράγραφος 6).⁽³⁾
 - ix) Σάκχαρα σε στερεή μορφή.
 - x) Σακχαρώδη προϊόντα που αποτελούνται σχεδόν αποκλειστικά από αρωματισμένα ή και χρωματισμένα σάκχαρα.
 - xi) Τσίκλες και παρόμοια για μάσηση προϊόντα.
 - xii) Παγωτά που προσφέρονται σε ατομικές συσκευασίες.⁽⁸⁾

9. Οι οδηγίες χρήσης ενός τροφίμου πρέπει να δίνονται με τρόπο που να επιτρέπει την ορθή χρήση του.

9δς. α) Οι κανόνες σύμφωνα με τους οποίους αναφέρεται στην επισήμανση ο αποκτημένος κατ' όγκο αλκοολικός τίτλος των αλκοολούχων ποτών με περιεκτικότητα σε αλκοόλη πάνω από 1,2% κατ' όγκο, σε ότι αφορά τα προϊόντα των κλάσεων 22.04 και 22.05 του κοινού δασμολογίου (1987) ήτοι:

- μούστο σταφυλιών που έχει υποστεί μερική ζύμωση, έστω και αν η ζύμωση έχει ανασταλεί με άλλο τρόπο εκτός απ' αυτόν της προσθήκης αλκοόλης.
- κρασιά από νωπά σταφύλια.
- μούστο από νωπά σταφύλια του οποίου η ζύμωση έχει ανασταλεί με την προσθήκη αλκοόλης, των μιστελιών συμπεριλαμβανομένων, καθορίζονται από τις διατάξεις που ισχύουν στην περίπτωση τους.

Για τα υπόλοιπα ποτά κατά την αναγραφή του αποκτηθέντος αλκοολικού τίτλου λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα:

- i) Ο αλκοολικός τίτλος προσδιορίζεται στους 20°C.
 - ii) Ο αριθμός που αναφέρεται στον αλκοολικό τίτλο περιέχει ένα δεκαδικό ψηφίο κατ' ανώτατο όριο. Συνοδεύεται από το σύμβολο «% VOL» και πριν από τον εν λόγω αριθμό μπορεί να προηγείται ο όρος «αλκοόλη» ή η συντομογραφική «άλκ».
- β) Οι θετικές ή αρνητικές ανοχές που επιτρέπονται για την αναγραφή του αλκοολικού τίτλου, εκφραζόμενες σε απόλυτες τιμές, είναι οι εξής:
- i) Ποτά που δεν κατονομάζονται παρακάτω: 0.3%VOL.

- ii) Μπύρες αλκοολικού τίτλου 5,5% VOL ή κατωτέρου, ποτά που υπάγονται στη διάκριση 22.07 Β ΙΙ του κοινού Δασμολογίου (1987) και παρασκευάζονται από σταφύλια: 0,5%VOL.
- iii) Μπύρες αλκοολικού τίτλου μεγαλύτερου από 5,5% VOL, ποτά που υπάγονται στη διάκριση 22.07 Β Ι του κοινού δασμολογίου (1987) και παρασκευάζονται από σταφύλια, μηλίτης, απίτης και άλλα παρεμφερή ποτά, που προέρχονται από ζύμωση φρούτων εκτός των σταφυλιών, ενδεχομένως ημιαφρώδη ή αφρώδη ποτά με βάση μέλι που έχει υποστεί ζύμωση: 1%VOL.
Ποτά που περιέχουν βρεγμένα φρούτα ή μέρη φυτών: 1,5%VOL.

Όλες οι παραπάνω ανοχές εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των ανοχών που προκύπτουν από τη μέθοδο ανάλυσης που χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό του αλκοολικού τίτλου.⁽⁵⁾

10. α) Στα προσσκευασμένα τρόφιμα, οι ενδείξεις που προβλέπονται στα εδάφια α και γ της παραγράφου 3 αναγράφονται πάνω στην προσσκευασία ή σε ετικέτα συνδεδεμένη με αυτή.
- β) Κατά παρέκκλιση των διατάξεων του εδαφίου α και με την επιφύλαξη των διατάξεων σχετικά με τις ονομαστικές ποσότητες, όταν τα προσσκευασμένα τρόφιμα:
- προορίζονται για τον τελικό καταναλωτή, αλλά βρίσκονται σε στάδιο εμπορίας που προηγείται της πώλησης στον τελικό καταναλωτή και όταν το στάδιο αυτό δεν είναι η πώληση σε μονάδα ομαδικής εστίασης,
 - προορίζονται να παραδοθούν στις μονάδες ομαδικής εστίασης προκειμένου να παρασκευαστούν, να μεταποιηθούν, να τεμαχιστούν ή να πωληθούν,
- οι ενδείξεις που προβλέπονται στα εδάφια α και γ της παραγράφου 3. μπορούν να αναγράφονται μόνο στα σχετικά με τα τρόφιμα αυτά εμπορικά έγγραφα, εφόσον εξασφαλιστεί ότι τα έγγραφα αυτά, που θα περιλαμβάνουν όλες τις αναγραφόμενες στην ετικέτα ενδείξεις, είτε θα συνοδεύουν τα τρόφιμα στα οποία αναφέρονται είτε θα αποστέλλονται ταυτόχρονα ή πριν από την παράδοσή τους.
- γ) Στις περιπτώσεις που ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο οι ενδείξεις οι σχετικές με την ονομασία πώλησης, τη χρονολογία ελάχιστης διατηρησιμότητας ή την τελική ημερομηνία ανάλωσης για τα ευαλοίωτα από μικροβιολογική άποψη τρόφιμα, το όνομα ή η εμπορική επωνυμία και η διεύθυνση του παρασκευαστή ή του συσκευαστή ή ενός πωλητή εγκαταστημένου σε κράτος μέλος της Ε.Ο.Κ., πρέπει να αναγράφονται επίσης και στην εξωτερική συσκευασία μέσα στην οποία προσφέρονται τα τρόφιμα στο εμπόριο.
- δ) Οι ενδείξεις των εδαφίων α και γ της παραγράφου 3 πρέπει να είναι κατανοητές, γραμμένες σε εμφανές μέρος, ευδιάκριτες, ευανάγνωστες και ανεξίτηλες. Δεν πρέπει με κανένα τρόπο να καλύπτονται να κρύβονται ή να διαχωρίζονται από άλλες ενδείξεις ή εικόνες.
- ε) i) Οι ενδείξεις οι σχετικές με την ονομασία πώλησης, την καθαρή ποσότητα, τη χρονολογία ελάχιστης διατηρησιμότητας ή χρονολογία ανάλωσης και τον αλκοολικό τίτλο για τα ποτά με περιεκτικότητα σε αιθυλική αλκοόλη μεγαλύτερη από 1,2% κατ' όγκο πρέπει να βρίσκονται στο ίδιο οπτικό πεδίο.
- ii) Για τις επαναχρησιμοποιήσιμες γυάλινες φιάλες στις οποίες οι ενδείξεις, που αναφέρονται στο προηγούμενο υπεδάφιο (i), είναι γραμμένες ανεξίτηλα πάνω στο γυαλί, η υποχρέωση αυτή εφαρμόζεται μετά τις 14.6.1999.
- στ) Στην περίπτωση των επαναχρησιμοποιήσιμων γυάλινων φιαλών που φέρουν ανεξίτηλες ενδείξεις και οι οποίες φιάλες λόγω του γεγονότος αυτού δεν φέρουν ετικέτα, δακτύλιο, ή περιλαίμιο, καθώς και των συσκευασιών περιεκτών των οποίων η μέγιστη πλευρά έχει επιφάνεια μικρότερη από 10 cm² πρέπει να αναγράφονται μόνο οι ενδείξεις οι σχετικές με την ονομασία πώλησης, την καθαρή ποσότητα και την χρονολογία ελάχιστης

διατηρησιμότητας ή την χρονολογία ανάλωσης στην περίπτωση των ευαλοίων τροφίμων. Το υπεδάφιο ι του εδαφίου ε δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση αυτή.⁽⁸⁾

11. Το άρθρο αυτό δεν θίγει διατάξεις που ρυθμίζουν ελαστικότερα την επισήμανση ορισμένων τροφίμων, που διατίθενται σε διακοσμητικές συσκευασίες όπως π.χ. αγαλματάκια ή αναμνηστικά.
12. α) Ο τρόπος αναγραφής των ενδείξεων των εδαφίων (α) και (γ) της παραγράφου 3 γίνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τις διατάξεις αυτού του άρθρου.⁽¹⁴⁾
 - β) Απαγορεύεται το εμπόριο τροφίμων, τα οποία προορίζονται για εσωτερική κατανάλωση, αν οι ενδείξεις των εδαφίων (α) και (γ) της παραγράφου 3 δεν αναγράφονται στα ελληνικά, εκτός εάν η αποτελεσματική ενημέρωση του καταναλωτή εξασφαλίζεται με άλλα μέτρα, που καθορίζονται με κοινοτική διαδικασία, για μία ή περισσότερες ενδείξεις της επισήμανσης.
 - γ) Δεν απαγορεύεται η πολύγλωσση επισήμανση.
13. α) Επί των μέσων συσκευασίας των τροφίμων που διατίθενται στο εμπόριο πρέπει να υπάρχει, εκτός των λοιπών ενδείξεων του παρόντος άρθρου, και ένδειξη σχετική με την αναγνώριση της παρτίδας στην οποία ανήκει το τρόφιμο.
 - β) Κατά την έννοια της παρούσας παραγράφου ως «παρτίδα» νοείται το σύνολο των μονάδων πώλησης ενός τροφίμου, που παράγεται, παρασκευάζεται ή συσκευάζεται σε συνθήκες ουσιαστικά πανομοιότυπες.
 - γ) Πριν από την ένδειξη της παρτίδας προηγείται το γράμμα "L" εκτός από την περίπτωση που η ένδειξη της παρτίδας διακρίνεται καθαρά από τις άλλες ενδείξεις της ετικέτας.

Για τα προσυσκευασμένα τρόφιμα η ένδειξη της παρτίδας και ενδεχομένως το γράμμα "L" αναγράφονται στην προσυσκευασία ή σε μία ετικέτα συνδεδεμένη με αυτή.

Για τα τρόφιμα που δεν είναι προσυσκευασμένα η ένδειξη της παρτίδας αναγράφεται στη συσκευασία ή στο δοχείο ή, ελλείπει τούτου, στα σχετικά εμπορικά έγγραφα.

Η ένδειξη της παρτίδας πρέπει να είναι ευδιάκριτη, ευανάγνωστη και ανεξίτηλη.
 - δ) Η παρτίδα καθορίζεται σε κάθε περίπτωση από τον παραγωγό, τον παρασκευαστή, τον συσκευαστή του τροφίμου ή τον πρώτο πωλητή που είναι εγκατεστημένος στο εσωτερικό της κοινότητας, και η ένδειξη της παρτίδας τοποθετείται με ευθύνη κάποιου από τους παραπάνω φορείς.
 - ε) Η ένδειξη της παρτίδας δεν απαιτείται:
 - i) στα γεωργικά προϊόντα τα οποία ξεκινώντας από την γεωργική εκμετάλλευση:
 - πωλούνται ή παραδίδονται σε εγκαταστάσεις αποθήκευσης, συντήρησης ή συσκευασίας,
 - διακινούνται προς οργανώσεις παραγωγών ή
 - συλλέγονται με σκοπό την άμεση ενσωμάτωσή τους σε ένα λειτουργικό σύστημα παρασκευής ή μεταποίησης.
 - ii) όταν στον τόπο πώλησης στον τελικό καταναλωτή τα τρόφιμα δεν είναι προσυσκευασμένα, συσκευάζονται αν το ζητήσει ο αγοραστής ή έχουν προσυσκευαστεί για να πωληθούν αμέσως.
 - iii) στις συσκευασίες ή τα δοχεία των οποίων η μεγαλύτερη όψη έχει επιφάνεια μικρότερη από 10 cm².
 - iv) στις ατομικές συσκευασίες παγωτών. Η ένδειξη για την αναγνώριση της παρτίδας πρέπει να αναφέρεται πάνω στις ομαδικές συσκευασίες.⁽⁹⁾
- στ) Η ένδειξη που επιτρέπει την αναγνώριση της παρτίδας είναι προαιρετική στην περίπτωση που στην ετικέτα αναγράφεται η ημερομηνία ελάχιστης διατηρησιμότητας ή η τελευταία ημερομηνία ανάλωσης, με την προϋπόθεση ότι η ημερομηνία αυτή συμπεριλαμβάνει ένδειξη σαφή και κατά σειρά τουλάχιστο της ημέρας και του μήνα.
- ζ) Στην περίπτωση των γυάλινων φιαλών που προορίζονται να ξαναχρησιμοποιηθούν, οι οποίες φέρουν ανεξίτηλες ενδείξεις και λόγω του γεγονότος αυτού δεν φέρουν ούτε ετικέτα ούτε δακτύλιο ούτε ετικέτα λαιμού, η ένδειξη της παρτίδας είναι υποχρεωτική μετά την 31.12.96.
- η) Η παρούσα παράγραφος εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των ενδείξεων που προβλέπονται από ειδικές διατάξεις.⁽⁷⁾⁽¹⁰⁾

14. Καταργείται.⁽¹⁴⁾

15. Καταργείται.⁽¹⁴⁾

16. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού δεν θίγουν τις περί επισήμανσης διατάξεις που αφορούν τα προϊόντα των κατωτέρω αναφερομένων Διαταγμάτων, μέχρι της αναθεώρησής τους προς ευθυγράμμιση αυτών με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου:

— «Καταργείται από την 1^η Αυγούστου 2003»⁽¹⁹⁾

— «Καταργείται από την 12^η Ιουλίου 2003»⁽¹⁸⁾

— «Καταργείται από την 3^η Αυγούστου 2003»⁽¹⁶⁾

17. Τα Παραρτήματα που αναφέρονται στο παρόν άρθρο είναι τα ακόλουθα:⁽¹⁴⁾

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1 ⁽¹²⁾ ⁽²⁰⁾

Κατηγορίες συστατικών, για τα οποία η ένδειξη της κατηγορίας μπορεί να αντικαταστήσει εκείνη της ειδικής ονομασίας.

Ορισμός	Ένδειξη
Έλαια εξευγενισμένα (ραφινέ) εκτός από το ελαιόλαδο	«Έλαιο» συμπληρούμενη κατά περίπτωση -είτε από το χαρακτηρισμό «φυτικό» ή «ζωϊκό», -είτε με την ένδειξη της ειδικής ζωϊκής ή φυτικής προέλευσης. Ο χαρακτηρισμός «υδρογονωμένο» πρέπει να συνοδεύει την ένδειξη του υδρογονωμένου ελαίου.
Λίπη εξευγενισμένα	«Λίπος» συμπληρούμενη κατά περίπτωση -είτε με τον χαρακτηρισμό «φυτικό» ή «ζωϊκό» - είτε με την ένδειξη της ειδικής φυτικής ή ζωϊκής προέλευσης. Ο χαρακτηρισμός «υδρογονωμένο» πρέπει να συνοδεύει την ένδειξη του υδρογονωμένου λίπους.
Μίγμα αλεύρων που προέρχεται από δύο ή περισσότερα είδη δημητριακών.	«Άλευρο» ακολουθούμενο από κατάλογο των ειδών των δημητριακών, από τα οποία προέρχεται κατά σειρά ελαττωμένης περιεκτικότητας κατά βάρος.
Άμυλα φυσικά και άμυλα τροποποιημένα με φυσικές μεθόδους ή με ένζυμα.	«Άμυλο (α)»
Κάθε είδους ψαριού, όταν το ψάρι αποτελεί συστατικό άλλου τροφίμου και με την προϋπόθεση ότι η ονομασία και η παρουσίαση του τροφίμου αυτού δεν αναφέρεται σε ορισμένο είδος ψαριού.	«Ψάρι (α)»

Ορισμός	Ένδειξη
Κάθε είδος τυριού, όταν το τυρί ή μίγμα τυριών αποτελεί συστατικό άλλου τροφίμου και με την προϋπόθεση ότι η ονομασία και η παρουσίαση του τροφίμου αυτού δεν αναφέρεται σε ορισμένο είδος τυριού.	«Τυρί (α)»
Όλα τα είδη αρτυμάτων, που δεν υπερβαίνουν το 2% του βάρους του τροφίμου.	«Αρτύματα» ή «Μίγμα αρτυμάτων»
Όλα τα αρωματικά φυτά ή μέρη αυτών που δεν υπερβαίνουν το 2% του βάρους του τροφίμου.	«Αρωματικό (α) φυτό (α)» ή «μίγμα αρωματικών φυτών»
Όλα τα παρασκευάσματα κόμμεων που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή κόμμεος βάσης για τσίκλες.	«Κόμμι βάσης»
Τριμμένο ψωμί ή φρυγανιά από άλευρα δημητριακών.	«Τριμμένο ψωμί ή φρυγανιά»
Όλες οι κατηγορίες σακχαρόζης	«Ζάχαρη»
Άνυδρη ή ένυδρη δεξτρόζη	«Δεξτρόζη»
Σιρόπι γλυκόζης και αφυδατωμένο σιρόπι γλυκόζης	«Σιρόπι γλυκόζης»
Όλες οι πρωτεΐνες του γάλακτος (καζεΐνες, καζεϊνικά, πρωτεΐνες του βουτυρογάλακτος και ορρού του γάλακτος) καθώς και τα μίγματά τους.	«Πρωτεΐνες γάλακτος»
Βούτυρο κακάο πίεσης, εξευγενισμένο ή EXPPELLER	«Βούτυρο κακάο»
Όλοι οι τύποι κρασιού, όπως ορίζονται στον Κανονισμό ΕΟΚ 822/87.	«Κρασί»

Οι σκελετικοί μύες^(**) των θηλαστικών ζώων και των πτηνών, που αναγνωρίζονται ως κατάλληλα για κατανάλωση από τον άνθρωπο μαζί με τους φυσικά έγκλειστους ή προσκολλημένους ιστούς, για τους οποίους η συνολική περιεκτικότητα σε λιπαρές ουσίες και σε συνδετικό ιστό δεν υπερβαίνει τις παρακάτω αναφερόμενες τιμές και όταν το κρέας αποτελεί συστατικό άλλου τροφίμου. Τα προϊόντα που καλύπτονται από τον κοινοτικό ορισμό των «μηχανικά διαχωριζομένων κρεάτων» εξαιρούνται από τον ορισμό αυτό

«κρέας (κρέατα) από» και η ονομασία (οι ονομασίες)^(*) του ζώου (των ζώων) από το οποίο (τα οποία) προέρχεται.⁽¹⁷⁾

Ανώτατα όρια περιεκτικότητας σε λιπαρές ουσίες και σε συνδετικό ιστό για τα συστατικά, που χαρακτηρίζονται με τον όρο «κρέας (κρέατα) από»:

Είδη ζώων	Λιπαρές ουσίες %	Συνδετικός ιστός⁽¹⁾ %
Θηλαστικά ζώα (εκτός από κουνέλια και χοιροειδή) και μίγμα από είδη ζώων το οποίο περιέχει κρέας κατ' εξοχήν θηλαστικών ζώων.	25	25
Χοιροειδή	30	25
Πτηνά και κουνέλια	15	10

⁽¹⁾ Η περιεκτικότητα σε συνδετικό ιστό υπολογίζεται βάσει της αναλογίας μεταξύ της περιεκτικότητας του κρέατος σε κολλαγόνο και σε πρωτεΐνες κρέατος. Η περιεκτικότητα σε κολλαγόνο είναι οκταπλάσια της περιεκτικότητας σε υδροξυπρολίνη.

Εάν υπάρχει υπέρβαση των ανωτάτων αυτών ορίων σε λιπαρές ουσίες ή/και συνδετικό ιστό και πληρούνται όλα τα άλλα κριτήρια για τον ορισμό του όρου «κρέας (κρέατα) από» η περιεκτικότητα σε «κρέας (κρέατα) από» πρέπει να προσαρμοσθεί μειούμενη ανάλογα και στον κατάλογο των συστατικών πρέπει να περιλαμβάνεται εκτός από τον όρο «κρέας (κρέατα) από» ένδειξη σχετικά με την παρουσία λιπαρών ουσιών ή/και συνδετικού ιστού.

() Για την επισήμανση στα αγγλικά, αυτή η ονομασία μπορεί να αντικατασταθεί από τη γενική ονομασία του συστατικού για το εν λόγω ζώο.*

(**) Το διάφραγμα και οι μασσητήρες μύες αποτελούν τμήμα των σκελετικών μυών, ενώ η καρδιά, η γλώσσα και οι μύες της κεφαλής (εκτός από τους μασσητήρες μύες), του καρπού, του ταρσού και της ουράς εξαιρούνται.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2⁽¹²⁾

Κατηγορίες συστατικών που αναφέρονται υποχρεωτικά με το όνομα της κατηγορίας ακολουθούμενο από το ειδικό τους όνομα ή τον αριθμό ΕΚ

Χρωστική
Συντηρητικό
Αντιοξειδωτικό
Γαλακτωματοποιητής
Πυκνωτικό μέσο
Πηκτοματοποιητής
Σταθεροποιητής
Ενισχυτικό γεύσης
Μέσο οξίνισης
Διορθωτικό οξύτητας
Αντισυσσωματικό
Τροποποιημένο άμυλο (1)
Γλυκαντικό
Διογκωτική σκόνη
Αντιαφριστικό
Υλικό επικάλυψης
Γαλακτωματοποιητικά άλατα (2)
Βελτιωτικά αλεύρων
Σκληρυντικό
Υγροσκοπικό μέσο
Διογκωτικό
Πρωστικό αέριο

(1) Δεν απαιτείται ένδειξη του ειδικού ονόματος ή του αριθμού ΕΚ.

(2) Μόνο για τα τετηγμένα τυριά και τα προϊόντα με βάση το τετηγμένο τυρί.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Αναγραφή των αρωματικών υλών στον κατάλογο των συστατικών.⁽¹¹⁾

1. Οι αρωματικές ύλες αναφέρονται με τον όρο «αρωματική (ές) ύλη (ες)» ή με ειδικότερη ονομασία ή περιγραφή της αρωματικής ύλης.
2. Ο όρος «φυσική» ή κάθε άλλη έκφραση με την ίδια ουσιαστικά σημασία μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για τις αρωματικές ύλες, των οποίων το αρωματικό συστατικό περιέχει αποκλειστικά αρωματικές ουσίες όπως αυτές ορίζονται στη παρ. 2, εδάφιο α, σημείο 1 του άρθρου 44 του Κώδικα ή/και αρωματικά παρασκευάσματα όπως αυτά ορίζονται στη παράγραφο 2, εδάφιο β του άρθρου 44 του Κώδικα.
3. Σε περίπτωση που η ονομασία της αρωματικής ύλης περιέχει αναφορά στη φύση ή στη φυτική ή ζωϊκή προέλευση των ουσιών που χρησιμοποιήθηκαν, ο όρος «φυσική» ή οποιαδήποτε άλλη έκφραση με την ίδια ουσιαστικά σημασία, μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο εφόσον το αρωματικό συστατικό έχει απομονωθεί, με κατάλληλες φυσικές μεθόδους ή με ενζυματικές ή μικροβιολογικές μεθόδους ή με παραδοσιακές μεθόδους παρασκευής τροφίμων, αποκλειστικά και μόνο, ή σχεδόν αποκλειστικά, από το αντίστοιχο τρόφιμο ή την αντίστοιχη πηγή αρωματικών υλών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3Α ⁽²⁰⁾ ⁽²²⁾ ⁽²³⁾ ⁽²⁴⁾

Συστατικά που αναφέρονται στην παράγραφο 5 εδάφια β.1, η, θ	Προϊόντα αυτών, τα οποία αφαιρούνται από το Παράρτημα 3Α
Σιτηρά που περιέχουν γλουτένη (δηλαδή σιτάρι, σίκαλη, κριθάρι, βρώμη, σίτος σπέλτα, σιτηρό kamut ή οι υβριδικές τους ποικιλίες) και προϊόντα με βάση τα σιτηρά αυτά	<ul style="list-style-type: none"> - Σιρόπια γλυκόζης με βάση το σιτάρι, συμπεριλαμβανομένης της δεξτρόζης (*) - Μαλτοδεξτρίνες με βάση το σιτάρι (*) - Σιρόπια γλυκόζης με βάση το κριθάρι - Σιτηρά που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή αποσταγμάτων η αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προέλευσης για αλκοολούχα ποτά και άλλα αλκοολικά ποτά.
Καρκινοειδή και προϊόντα με βάση τα καρκινοειδή	
Αυγά και προϊόντα με βάση τα αυγά	
Ψάρια και προϊόντα με βάση τα ψάρια	<ul style="list-style-type: none"> -Ζελατίνη ψαριών που χρησιμοποιείται ως φορέας σκευασμάτων βιταμινών ή καροτενοειδών -Ζελατίνη ψαριών ή ιχθυόκολλα που χρησιμοποιείται ως διαυγαστικό μέσο σε μπίρες και οίνους
Αραχίδες (φιστίκια αράπικα) και προϊόντα με βάση τις αραχίδες	
Σόγια και προϊόντα με βάση τη σόγια	<ul style="list-style-type: none"> -Πλήρως ραφινρισμένο σογιέλαιο και λίπη που προέρχονται απο σόγια.(*) -Τοκοφερόλες που έχουν αναμιχθεί με φυσιολογικό τρόπο (E306), φυσική D-άλφα τοκοφερόλη, φυσική D-άλφα οξική τοκοφερόλη, φυσική D-άλφα ηλεκτρική τοκοφερόλη απο σπέρματα σόγιας. -Φυτοστερόλες και φυτοστερολεστέρες που προέρχονται απο φυτικά έλαια απο σπέρματα σόγιας -Φυτοστανολεστέρας που παράγεται απο στερόλες φυτικών ελαίων απο σπέρματα σόγιας.
Γάλα και προϊόντα με βάση το γάλα (συμπεριλαμβανομένης της λακτόζης)	<ul style="list-style-type: none"> -Ορός γάλακτος που χρησιμοποιείται για την παραγωγή αποσταγμάτων ή αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προέλευσης για αλκοολούχα ποτά και άλλα αλκοολικά ποτά -Λακτιτόλη
Καρποί με κέλυφος δηλαδή αμύγδαλα	-Καρποί με κέλυφος που χρησιμοποιούνται για την

(Amygdalus Communis L), φουντούκια (Corylus avellana), καρύδια (Juglans regia) , καρύδια κάσιους (Anacardium occidentale), καρύδια πεκάν [Carya illinoiesis (Wangenh) K. Koch], καρύδια Βραζιλίας (Bertholletia excelsa), πιστάκια (Pistacia vera) , καρύδια μακαδάμια και καρύδια Κουΐνσλαντ (Macadamia ternifolia) και προϊόντα με βάση τα ανωτέρω.	παραγωγή αποσταγμάτων ή αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προέλευσης για αλκοολούχα ποτά και άλλα αλκοολικά ποτά.
Σέλινο και προϊόντα με βάση το σέλινο	
Μουστάρδα και προϊόντα με βάση τη μουστάρδα	
Σπόροι σησαμιού και προϊόντα με βάση τους σπόρους σησαμιού	
Διοξείδιο του θείου και θειώδεις ενώσεις σε συγκεντρώσεις άνω των 10mg/kg ή 10mg/lit εκφρασμένο σε SO ₂ .	
Λούπινο και προϊόντα με βάση το λούπινο	
Μαλάκια και προϊόντα με βάση τα μαλάκια	
<i>(* και τα προϊόντα τους στο βαθμό που η διαδικασία την οποία έχουν υποστεί δεν είναι πιθανόν να αυξήσει το επίπεδο αλλεργιογένεσης που εκτιμήθηκε από την ΕΑΑΤ για το σχετικό προϊόν από το οποίο προέρχονται.</i>	

Κατάλογος των τροφίμων των οποίων η επισήμανση πρέπει να περιλαμβάνει συμπληρωματική υποχρεωτική ένδειξη.

Τύπος ή κατηγορία τροφίμων	Ένδειξη
Τρόφιμα των οποίων η διάρκεια διατήρησης παρατάθηκε με τη χρήση εγκεκριμένων αερίων συσκευασίας κατ' εφαρμογή του άρθρου 29 του Κώδικα	«Σε προστατευτική ατμόσφαιρα» ⁽¹²⁾
Τρόφιμα που περιέχουν ένα ή περισσότερα γλυκαντικά κατά την έννοια του άρθρου 68 του Κώδικα	«Με γλυκαντικά» Η ένδειξη αυτή συνοδεύει την ονομασία πώλησης όπως προβλέπεται στην παράγρ. 4 του άρθρου 11 του Κώδικα. ⁽¹³⁾
Τρόφιμα που περιέχουν ένα ή περισσότερα πρόσθετα σάκχαρα και ταυτόχρονα ένα ή περισσότερα γλυκαντικά κατά την έννοια του άρθρου 68 του Κώδικα	«Με σάκχαρα και γλυκαντικά» Η ένδειξη αυτή συνοδεύει την ονομασία πώλησης όπως προβλέπεται στην παράγρ. 4 του άρθρου 11 του Κώδικα. ⁽¹³⁾
Τρόφιμα που περιέχουν ασπαρτάμη	«Περιέχει πηγή φαινυλαλανίνης» ⁽¹³⁾
Τρόφιμα στα οποία έχουν προστεθεί πολυόλες σε ποσοστό μεγαλύτερο του 10%	«Η υπερβολική κατανάλωση μπορεί να έχει υπακτική δράση» ⁽¹³⁾
Είδη ζαχαροπλαστικής ή ποτά που περιέχουν γλυκυρριζικό οξύ ή το μετά αμμωνίου άλας του λόγω προσθήκης της ουσίας (των ουσιών) ως τοιαύτης (ως τοιαύτων) ή του φυτού γλυκύρριζα <i>Glycyrrhiza glabra</i> , με συγκέντρωση ίση με ή ανώτερη από 100mg/kg ή 10mg/l.	Η φράση «περιέχει γλυκύρριζα» προστίθεται αμέσως μετά τον κατάλογο των συστατικών, εκτός εάν ο όρος «γλυκύρριζα» περιλαμβάνεται ήδη στον κατάλογο των συστατικών ή στην ονομασία υπό την οποία πωλείται το προϊόν. Εάν δεν υπάρχει κατάλογος συστατικών, η ένδειξη τοποθετείται δίπλα στην ονομασία με την πωλείται το προϊόν. ⁽²¹⁾
Είδη ζαχαροπλαστικής που περιέχουν γλυκυρριζικό οξύ ή μετά αμμωνίου άλας του λόγω προσθήκης της ουσίας (των ουσιών) ως τοιαύτης (ως τοιαύτων) ή του φυτού γλυκύρριζα <i>Glycyrrhiza glabra</i> , με συγκέντρωση ίση με ή ανώτερη από 4 g/kg.	Το ακόλουθο μήνυμα πρέπει να προστεθεί μετά τον κατάλογο των συστατικών: «περιέχει γλυκύρριζα – να αποφεύγεται η υπερβολική κατανάλωση σε περίπτωση υπέρτασης». Εάν δεν υπάρχει κατάλογος των συστατικών, η ένδειξη τοποθετείται δίπλα στην ονομασία με την οποία πωλείται το προϊόν. ⁽²¹⁾
Ποτά που περιέχουν γλυκυρριζικό οξύ ή το μετά αμμωνίου άλας του λόγω προσθήκης της ουσίας (των ουσιών) ως τοιαύτης (ως τοιαύτων) ή του φυτού γλυκύρριζα <i>Glycyrrhiza glabra</i> , με συγκέντρωση ίση με ή ανώτερη από 50mg/kg ή 300mg/l, στην περίπτωση ποτών με περιεκτικότητα ανώτερη του 1,2% κατ' όγκο. ^(*)	Το ακόλουθο μήνυμα πρέπει να προστεθεί μετά τον κατάλογο των συστατικών: «περιέχει γλυκύρριζα – να αποφεύγεται η υπερβολική κατανάλωση σε περίπτωση υπέρτασης». Εάν δεν υπάρχει κατάλογος των συστατικών, η ένδειξη τοποθετείται δίπλα στην ονομασία με την οποία πωλείται το προϊόν. ⁽²¹⁾

^(*) Η τιμή ισχύει για το προϊόν όπως προτείνεται έτοιμο για κατανάλωση ή όπως ανασυστάθηκε σύμφωνα με τις οδηγίες του παρασκευαστή.

Παραπομπές

- (1) Απόφ. Α.Χ.Σ. 2206/85, ΦΕΚ 49/Β/86 «Αντικατάσταση του άρθρου 11 του Κ. Τ. Π σε συμμόρφωση προς την Οδ. 79/112/ΕΟΚ».
- (3) Απόφ. ΑΧΣ 985/87, ΦΕΚ 420/Β/87 «Αντικατάσταση του υπεδαφίου (vi) του εδ. (ε) της παρ. 8 του άρθρου 11 του Κ.Τ.».
- (4) Απόφ. ΑΧΣ 1415/88, ΦΕΚ 755/Β/19.10.88 «Έγκριση τροποπ. του άρθρου 11 του Κ.Τ. σε συμμόρφωση προς την οδηγία 86/197/ΕΟΚ». Η ισχύς της αρχίζει από τη δημοσίευσή».
- (5) Απόφ. ΑΧΣ 490/89, ΦΕΚ 797/Β/11.10.89 «Συμπλήρωση του άρθρου 11 του Κώδικα Τροφίμων και Ποτών σε συμμόρφωση προς την Οδηγία 87/250/ΕΟΚ».
- (6) Απόφ. Α.Χ.Σ. 753/89, ΦΕΚ 611/Β/22.8.89 «Τροποποίηση της τελευταίας περιόδου του εδ. (α) της παρ. 6 του άρθρου 11 του Κώδικα Τροφίμων».
- (7) Απόφ. Α.Χ.Σ. 1356/89, ΦΕΚ 546/Β/28.8.90 «Αντικατάσταση της παρ. 13 του άρθρου 11 του Κ. Τ. σε εναρμόνιση προς την οδηγία 89/396/ΕΟΚ».
- (8) Απόφ. Α.Χ.Σ. 804/90, ΦΕΚ 104/Β/91 «Αντικατάσταση του άρθρου 11 του Κ. Τ. Π σε εναρμόνιση προς την Οδ. 89/395/ΕΟΚ».
- (9) Απόφ. ΑΧΣ 743/91, ΦΕΚ 885/Β/91 «Τροποποίηση της παραγ. 13 του άρθρου 11 του Κ.Τ. σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 91/238/ΕΟΚ που αφορά στις ενδείξεις και στα σήματα επί του τροφίμου».
- (7),(10) Απόφ. Α.Χ.Σ. 1356/89, ΦΕΚ 546/Β/28.8.90 & Α.Χ.Σ. 491/92, ΦΕΚ 548/Β/3.9.92 «Αντικατάσταση της παρ. 13 του άρθρου 11 του Κ. Τ. σε εναρμόνιση προς την οδηγία 89/396/ΕΟΚ».
- (11) Απόφ. Α.Χ.Σ. 530/92, ΦΕΚ 548/Β/3.9.92 «Τροποποίηση του άρθρου 11 του Κώδικα Τροφίμων σε εναρμόνιση προς την οδηγία 91/72/ΕΟΚ».
- (12) Απόφ. ΑΧΣ 194/95, ΦΕΚ 718/Β/18.8.95 «Τροποποίηση του άρθρου 11 του Κ.Τ. σε συμμόρφωση προς τις οδηγίες 93/102/Ε.Κ. και 94/54/Ε.Κ.».
- (13) Απόφ. ΑΧΣ 477/96, ΦΕΚ 837/Β/11.9.96 «Συμπλήρωση του Παραρτήματος 4 του άρθρου 11 του Κ.Τ.Π. σε συμμόρφωση προς την οδηγία 96/21/ΕΚ».
- (14) Απόφ. Α.Χ.Σ. 525/97, ΦΕΚ 71/Β/4.2.98 «Τροποποίηση του άρθρου 11 του Κώδικα Τροφίμων με εναρμόνιση προς την Οδηγία 97/4/Ε.Κ. (ΕΕΛ 43/14.2.1997) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τροποποίηση της Οδηγίας 79/112/Ε.Ο.Κ. περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των Κρατών Μελών, σχετικά με την επισήμανση, την παρουσία και τη διαφήμιση των τροφίμων».
- (15) Απόφ. Α.Χ.Σ. 272/99, ΦΕΚ 1627/Β/18.08.99 «Τροποποίηση της παραγράφου 6 του άρθρου 11 του Κ.Τ. σε εναρμόνιση προς την οδηγία 1999/10/Ε.Κ.».
- (16) Απόφ. Α.Χ.Σ. 561/2000 ΦΕΚ 160/Β/16.2.2001 «Τροποποίηση διατάξεων Κ.Τ. σε εναρμόνιση προς την οδηγία 2000/36/Ε.Κ. «κακάο-σοκολάτα».
- (17) Απόφ. ΑΧΣ 38/2002, ΦΕΚ 641/Β/23.5.2002, «Τροποποίηση του άρθρου 11 του Κ.Τ. σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 2001/101/ΕΚ» και Αποφ. Α.Χ.Σ 461/2002, ΦΕΚ 121/Β/5.2.2003 «Τροποποίηση της απόφασης Α.Χ.Σ 38/2002 σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 2002/86/ΕΚ.
- (18) Απόφ. Α.Χ.Σ. 64/2002 ΦΕΚ 641/Β/23.5.2002 «Προσθήκη άρθρου 64 στον Κ.Τ. «Ζάχαρη και άλλα ζάχαρα γαι ανθρώπινη διατροφή» σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 2001/111/ΕΚ». Κατάργηση της παραγράφου 16 δεύτερη παύλα του άρθρου 11 του Κ.Τ από 12/7/2003.
- (19) Απόφ. Α.Χ.Σ. 68/2002 ΦΕΚ 641/Β/23.5.2002 «Τροποποίηση του άρθρου 67 του Κ.Τ. «ΜΕΛΙ» σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 2001/110/ΕΚ. Κατάργηση της παραγράφου 16 πρώτη παύλα του άρθρου 11 του Κ.Τ. από 1/8/2003.
- (20) Απόφ. Α.Χ.Σ. 603/2004 ΦΕΚ 489/Β/13.4.2005 «Τροποποίηση του άρθρου 11 του Κ.Τ. σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 2003/89/ΕΚ» Επιτρέπεται η πώληση των προϊόντων που είναι σύμφωνα με την παρούσα από τη δημοσίευσή της απόφαση. Απαγορεύεται η πώληση των προϊόντων που δεν είναι σύμφωνα με την παρούσα από τις 25 Νοεμβρίου 2005. Ωστόσο επιτρέπεται η πώληση των προϊόντων που δεν είναι σύμφωνα με την παρούσα αλλά διατέθηκαν στην αγορά ή επισημάνθηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή μέχρι εξαντλήσεως των αποθεμάτων.
- (21) Απόφ. Α.Χ.Σ. 384/2005 ΦΕΚ 100/Β/31.1.2006 «Τροποποίηση του άρθρου 11 του Κ.Τ. σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 2004/77/ΕΚ» Επιτρέπεται το εμπόριο των προϊόντων που είναι σύμφωνα με την παρούσα απόφαση από 20/5/2005. Απαγορεύεται το εμπόριο των προϊόντων που δεν είναι σύμφωνα με την παρούσα απόφαση από 20/5/2006. Ωστόσο η εμπορία των προϊόντων των οποίων η επισήμανση έγινε πριν από την 20/5/2006 και δεν είναι σύμφωνη με την παρούσα απόφαση, μπορεί να συνεχιστεί μέχρι ότου εξαντληθούν τα σχετικά αποθέματα.
- (22) Απόφ. Α.Χ.Σ. 436/2005 ΦΕΚ 244/Β/27.2.2006 «Τροποποίηση των διατάξεων του Κ.Τ. σε εναρμόνιση προς την Οδηγία 2005/26/ΕΚ και την Οδηγία 2005/63/ΕΚ» Επιτρέπεται η πώληση των προϊόντων που είναι σύμφωνα με την παρούσα απόφαση από 21/9/2005. Απαγορεύεται η πώληση των προϊόντων που δεν είναι σύμφωνα με την παρούσα απόφαση από 25/11/2005. Ωστόσο επιτρέπεται η πώληση των προϊόντων που δεν είναι σύμφωνα με την παρούσα αλλά διατέθηκαν στην αγορά ή επισημάνθηκαν πριν την ανωτέρω ημερομηνία (25/11/2005), μέχρι εξαντλήσεως των αποθεμάτων.
- (23) Απόφ. Α.Χ.Σ.254 /2007 ΦΕΚ 1912/Β/14-9-2007 «Τροποποίηση του άρθρου 11 του Κ.Τ. σε εναρμόνιση προς την οδηγία 2006/142/Ε.Κ.»Επιτρέπεται η πώληση των προϊόντων που είναι σύμφωνα με την παρούσα απόφαση από 23/12/2007. Απαγορεύεται η πώληση των προϊόντων που δεν είναι σύμφωνα με την παρούσα απόφαση από 23/12/2008. Ωστόσο επιτρέπεται η πώληση των προϊόντων που δεν είναι σύμφωνα με την παρούσα αλλά διατέθηκαν στην αγορά ή επισημάνθηκαν πριν από την ανωτέρω ημερομηνία (23/12/2008), μέχρι εξαντλήσεως των αποθεμάτων.

⁽²⁴⁾ Απόφ. Α.Χ.Σ.42 /2008 ΦΕΚ 924/Β/20-5-2008 «Τροποποίηση του άρθρου 11 του Κ.Τ. σε εναρμόνιση προς την οδηγία 2007/68/Ε.Κ.»Επιτρέπεται η πώληση των προϊόντων που είναι σύμφωνα με την παρούσα απόφαση από 20/5/2008. Απαγορεύεται η πώληση των προϊόντων που δεν είναι σύμφωνα με την παρούσα απόφαση από 31/5/2009. Ωστόσο επιτρέπεται η πώληση των προϊόντων που δεν είναι σύμφωνα με την παρούσα αλλά διατέθηκαν στην αγορά ή επισημάνθηκαν πριν από την ανωτέρω ημερομηνία (31/5/2009), μέχρι εξαντλήσεως των αποθεμάτων

⁽²⁵⁾ Απόφ. Α.Χ.Σ.146/2009 ΦΕΚ 1236/Β/23-6-2009 «Αντικατάσταση του Παραρτήματος 4 "Κατάλογος των τροφίμων των οποίων η επισήμανση πρέπει να περιλαμβάνει συμπληρωματική υποχρεωτική ένδειξη" του Άρθρου 11 «Επισήμανση, παρουσίαση τροφίμων» του Κ.Τ.Π. σύμφωνα με την Οδηγία 2008/5/ΕΚ»
Η οδηγία 2008/5/ΕΚ καταργεί τις παρακάτω οδηγίες:

1. Οδηγία 94/54/ΕΚ (Μέρος Β της Α.Χ.Σ. 194/95, ΦΕΚ 718/Β/18.8.1995)
2. Οδηγία 96/21/ΕΚ (Α.Χ.Σ. 477/96, ΦΕΚ 837/Β/11.9.1996)
3. Οδηγία 2004/77/ΕΚ (Α.Χ.Σ. 384/2005, ΦΕΚ 100/Β/31.1.2006)